

Statenvoorstel 54/17 A

Voorgestelde behandeling

Procedurevergadering : 11 september 2017

PS-vergadering :

Datum

11 juli 2017

Documentnummer

GS: 4195753

PS: 4235760

Onderwerp

Motie M56 (Statenvoorstel 19/17) - Continuering van Bijenimpuls voor Brabant

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

Het huidige meerjarenprogramma 'Bijenimpuls voor Brabant' wordt voortgezet. De focus komt te liggen op het verbeteren van het leefgebied voor wilde bijen buiten de bebouwde kom. Het landbouwareaal moet bloemrijker worden en de kwaliteit van de natuur beter. De provincie wil diverse doelgroepen stimuleren om dit op te pakken en stelt hiervoor € 750.000 beschikbaar voor de komende drie jaar.

Het voorstel

1. Het voortzetten van de uitvoering van het huidige meerjarenprogramma 'Bijenimpuls voor Brabant'.
2. Het aanbrengen van uitvoeringsaccenten met als doel om buiten de bebouwde kom het leefgebied van wilde bijen te bevorderen.
3. Een bedrag van € 750.000 onttrekken uit de reserve 'natuur en landschapsbeleid Groene blauwe diensten' ten gunste van de uitwerking Natuur en Samenleving van BrUG en de begroting hiertoe bij de Burap 2017 te wijzigen.

Aanleiding

Tijdens de PS-vergadering van 21 april 2017 is de motie M56 'Bijenimpuls voor Brabant' aangenomen. Hierin worden Gedeputeerde Staten verzocht om "Met een voorstel te komen om het meerjarenprogramma 'bijenimpuls voor Brabant' na 2018 te continueren."

Bevoegdheid

PS is bevoegd een besluit te nemen over het voorstel.

Doel

Een voorstel aan PS te doen voor de continuering van de uitvoering van de bijenimpuls om op die manier de bijensoorten in Brabant te beschermen.

Argumenten

1. *PS vraagt ons om met een voorstel te komen voor de continuering van met meerjarenprogramma 'Bijenimpuls voor Brabant'.*
 - 1.1. Het huidige programma volstaan in hoofdlijnen nog en derhalve is er geen reden om een nieuw programma op te stellen.
 2. *Het programma bevat maatregelen van een veelheid aan maatschappelijke partijen. Bij de voortzetting van de uitvoering willen wij voor wat betreft onze eigen inzet ons focussen op verbetering van het leefgebied van wilde bijen in het buitengebied. Dit doen we om de volgende redenen:*
 - 2.1. Het gaat slecht met een groot gedeelte van de wilde bijen. In Noord-Brabant zijn er 280 soorten waargenomen. Hiervan is 45% stabiel of neemt toe. 32% is afgenomen en 23% is inmiddels verdwenen. Bijna 10% (24 soorten) moet in Brabant als prioritair worden aangemerkt. De prioritaire soorten kunnen nog worden aangevuld met 13 landelijk bedreigde soorten.
 - 2.2. Honingbijen behoeven minder aandacht. In 2011 lag de wintersterfte bij honingbijen in Nederland rond de 20%. Een sterfte van 6% wordt als normaal beschouwd. In 2014 en 2015 daalde dit percentage naar 10% en in 2016 was het nog slechts 6,5%. Het aantal bijenvolken is de laatste jaren met ruim 35% toegenomen en ook het aantal imkers neemt sterk toe.
 - 2.3. Imkerverenigingen hebben de afgelopen jaren flinke stappen gemaakt in hun professionalisering. Een verdere stimulans door de provincie is derhalve niet noodzakelijk.
 - 2.4. Het gaat in het stedelijk gebied relatief goed met de wilde bijen. Landelijk zijn er zo'n 100 soorten waargenomen, waaronder vele prioritaire soorten. In het agrarisch gebied zijn wilde bijen vrijwel verdwenen. Ook de natuurgebieden bieden momenteel onvoldoende kwaliteit om de achteruitgang van bijen te kunnen stoppen.
 - 2.5. De gemeenten slagen er steeds beter in om binnen de bebouwde kom de ecologie een kans te geven en er inmiddels ook een gebruiksverbod van glyfosaat (Roundup) op verhardingen voor professioneel gebruik is. Gemeenten en bedrijven bestrijden onkruiden nu door borstelen en branden hetgeen positief doorwerkt op bijenpopulaties.

Datum

11 juli 2017

Documentnummer

GS: 4195753

PS: 4235760

2.6. Grote delen van het buitengebied zijn momenteel ongeschikt voor wilde bijen. Het vraagt om structurele veranderingen in het landschap die velen jaren uitvoeringstijd vergen en waarbij veel actoren betrokken moeten worden. Het grootste probleem is het tekort aan bloemen waardoor er te weinig voedselaanbod en nestgelegenheid is. Omvangrijke landschapsverbeteringen zijn noodzakelijk. Graslanden en akkerranden moeten bloemrijker worden, gewaskeuzes ten gunste van bestuivers gewijzigd en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen zo veel mogelijk voorkomen. Dit doet een groot beroep op de grondeigenaren, veelal agrariërs. Het zoeken is naar win-win maatregelen waarbij agrarische ondernemers ook zelf voordeel ervaren van de maatregelen. De EU subsidies ten behoeve van de vergroening van het areaal bouwland (GLB) zou ook efficiënter voor de biodiversiteit ingezet dienen te worden door de subsidievoorwaarden aan te scherpen.

Datum

11 juli 2017

Documentnummer

GS: 4195753

PS: 4235760

2.7. Voor de beperking van de schadelijke werking van de bestrijdingsmiddelen heeft de provincie diverse projecten gesubsidieerd. De aanpak wordt vervolgd via het project *Brabant schoon water*.

2.8. De groen/blauwe dooradering van het landschap voor bijen kan ook worden verbeterd door bestaande subsidies voor het Groen Blauw Stimuleringskader (Stika), agrarisch natuurbeheer (ANLb) en ecologische verbindingzones breder inzetbaar te maken. Hierdoor kunnen prioritaire soorten (waar bijen een belangrijk onderdeel van zijn) er nog meer baat bij hebben.

2.9. Ook in de natuurgebieden gaat de achteruitgang van de bijen voort. De kwaliteit van in vele natuurgebieden is nog niet goed genoeg om een geschikt leefgebied voor bijen te bieden. De omvang van het leefgebied in de natuur neemt wel gestaag toe door de realisatie van het Natuurnetwerk en er worden grote slagen gemaakt met de PAS-maatregelen, subsidies voor biodiversiteit en leefgebieden en de SNL-beheersubsidies. Het SNL-beleid zal op termijn geëvalueerd worden. Dan zullen we ook aandacht vragen voor prioritaire soorten.

Ook kan onderzocht worden of het mogelijk is om de inzet van de subsidie Biodiversiteit en leefgebieden functioneler in te zetten voor prioritaire (bijen) soorten. Dit kan door de aanvragen die een hoge betekenis hebben voor bijvoorbeeld prioritaire soorten bijen extra hoog te waarderen. Ook projecten die inzetten op een betere bodemvruchtbaarheid en bodemchemie waardoor de biodiversiteit van bloeiende planten kan toenemen hebben hierbij onze aandacht. Ondernemende natuur en de nieuwe pachteisen voor onze eigen gronden bieden kansen als er meer aandacht is voor bijen.

2.10. De groene dooradering kan ook worden verbeterd door ecologische wegbermen. We willen wegbermen langs provinciale wegen en die van de gemeenten bloemrijker maken. Onze subsidies aan gemeenten om stukken

berm in te zaaien hebben een belangrijke voorbeeldwerking gehad. Zaaien heeft slechts een tijdelijk effect en is niet altijd nodig. Een adequaat beheer is wel essentieel. In de toekomst gaan we ons er voor inzetten dat gemeenten het civiel technische beheer alleen nog toepassen waar de verkeersveiligheid dit vereist. Ecologisch wegbermbeheer moet de norm gaan worden. Zelf beheren we als provincie momenteel 500 van de 550 km wegberm ecologisch.

Datum

11 juli 2017

Documentnummer

GS: 4195753

PS: 4235760

- 2.11. Het maatschappelijk draagvlak voor bijen en hun leefomgeving is hoog. Er wordt door allerlei organisaties en vrijwilligers al veel gedaan op het gebied van educatie. Een stimulans van de provincie is ons inziens niet nodig.

3. Omdat de middelen voor 2018 vrijwel zijn uitgeput, willen we het nieuwe budget inzetten in 2018, 2019 en 2020

- 3.1. Omdat de middelen pas vanaf 2018 worden ingezet, is er voldoende tijd om de begrotingswijziging mee te nemen in de Burap.
- 3.2. De inzet van de middelen zal vooral via subsidies lopen. Via de subsidieregeling voor bijen willen we dit zo veel mogelijk sturen zodat het daadwerkelijk gaat bijdragen aan bovenvermelde uitvoeringsaccenten.

Kanttekeningen

2.6. Vooral de landbouw is aan zet

Om daadwerkelijk verschil te kunnen maken voor bijen in het buitengebied zijn er ingrijpende verbeteringen nodig waarbij de landbouw een essentiële rol speelt. Wij kunnen deze maatregelen niet opleggen. We proberen met gerichte acties structurele veranderingen te stimuleren in de bedrijfsvoering van agrariërs. Het beoogde succes kan niet worden afgedwongen.

3.1. De provinciale subsidies zijn geen garantie voor succes

De bijenaanpak vergt grote landschapsverbeteringen. De provincie middelen helpen 'slechts' om nieuwe concepten te ontwikkelen en in gang te zetten. De doelgroepen zullen het een en nader uiteindelijk zelfstandig moeten integreren in hun reguliere bedrijfsvoering. Essentieel is daarvoor dat die doelgroepen ook bedrijfseconomische voordelen ervaren. Het ontwikkelen en invoeren van nieuwe concepten is geen eenvoudige opgave.

Financiën

De in te zetten middelen worden gedekt door een onttrekking uit de reserve natuur en landschapsbeleid Groene blauwe diensten. Het betreft een neutrale wijziging.

Europese en internationale zaken

n.v.t.

Datum

11 juli 2017

Documentnummer

GS: 4195753

PS: 4235760

Planning

Tot 1 augustus 2017 kunnen er subsidieaanvragen worden ingediend voor de huidige subsidieopenstelling. De looptijd van de uitvoering is 1 à 2 jaar. In het najaar 2018 zal worden bekeken of het zinvol is om een evaluatie uit te voeren van de tot dan besteedde middelen.

In het najaar van dit jaar wordt de financiële balans opgemaakt van de € 750.000 die PS eerder beschikbaar heeft gesteld. De huidige inschatting is dat de nieuwe middelen deels voor 2018 ingezet moeten worden om nieuwe projecten te kunnen stimuleren.

Komend najaar zal ook met diverse regionale partners worden gesproken om te verkennen welke nieuwe projecten ontwikkeld kunnen worden. De bovenstaande focus is voor ons hierbij de inzet. Het eerste kwartaal van 2018 kunnen die projecten dan verder worden uitgewerkt door de partners.

Vervolgens moet de subsidieregeling worden aangepast op de nieuwe inzichten en kunnen de projecten in de loop van 2018 worden gesubsidieerd. De uitvoering duurt veelal minimaal een jaar.

Bijlagen

n.v.t.

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

ir. A.M. Burger

Opdrachtgever: de heer H.J. van Herk, (073) 681 29 61, hvherk@brabant.nl,
Cluster Natuur, Water en Milieu / Programma Natuur.

Opdrachtnemer: de heer R. van Ruremonde, (073) 681 26 72,
rvruremonde@brabant.nl, Cluster Natuur, Water en Milieu / Programma Natuur.